

Torri Tir Newydd

Trais yn erbyn menywod a
merched sy'n fewnfudwyr, yn
ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn
ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

Noddwyr: Y Swyddfa Gartref

Awduron: Anne Hubbard, Cyfarwyddwraig, Partneriaeth Mewnfudo Cymru

Joanne Payton, Prifysgol Caerdydd

Dr Amanda Robinson, Prifysgol Caerdydd

Ynglŷn â Phartneriaeth Mewnfudo Cymru

YSwyddfaGartrefaLlywodraethCymru sy'nariannuPartneriaethMewnfudo Cymru ac yng Nghymdeithas Llywodraeth Leol Cymru y mae ei swyddfa. Ariennir y Bartneriaeth i alluogi goruchwyliaeth strategol a gwleidyddol ar fewnfudo, yn ogystal â chael corffannibynnolsy'n arwain cynghori achydlynu ym maes mewnfudo yng Nghymru. Mae'r Bartneriaeth yn cynnwys ac yn cydweithio ag amrywiaeth o sefydliadau gan gynnwys awdurdodau lleol (cynghorwyr, gwasanaethau oedolion a phlant, tai, addysg), yr heddlu, Comisiwn y Gwasanaethau Cyfreithiol, Cyngor Ffoaduriaid Cymru, darparwyr sector preifat (Clearsprings), Alltudion ar Waith, Iechyd Cyhoeddus Cymru, y Groes Goch Brydeinig, Prifysgol Caerdydd, Canolfan Ymchwil Polisi Mewnfudo Prifysgol Abertawe, Eglwysi Ynghyd yng Nghymru (Cytûn), Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, NSPCC, BAWSO, Cronfa Achub y Plant, Canolfan Byd Gwaith.

3-7 Rhodfa Columbus

Brigantine Place

Caerdydd

CF10 4SD

Ffôn: 029 2090 9550 Ffacs: 029 2090 9510

www.wmp.org.uk

www.twitter.com/WMPWales

Tachwedd 2013

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

“Megis dechrau yw hyn yn unig.

*Gallai llawer o bobl gyfrannu at y drafodaeth hon –
lledaenwch y neges bod hyn yn digwydd. Gorau po fwyaf
sy'n cymryd rhan.”*

Un a gymerodd ran yn y grŵp ffocws

Diolchiadau

Oystyriedeinbodyn myndi' rafaélâphwncsensitifa allaihyd yn oedfod yn dabŵmewnrhai cymunedauhoffemddiolch ogalon ibawbsydd wedicyfrannu at yr ymchwil hon. Mae enwau pawb a gymerodd ran yn anhysbys am resymau cyfrinachedd.

Hoffaieinhymchwilyrddiolchiaelodau'rgrŵppllywioacunigolioneraill o'r sefydliadaucanlynolam eucyngora'ucymorthgyda'r ymchwilhon:

Canolfan y Gymuned Affricanaidd (Abertawe), BAWSO, Heddlu Gwent, Sefydliad Henna, y Swyddfa Gartref, Ymarferwyr Mewnfudo a Lloches McGarvey, Cyngor Dinas Casnewydd, NSPCC, Partneriaeth Mewnfudo Cymru, Llywodraeth Cymru, CymdeithasLlywodraethLeolCymruCymorthMenywodCymruGrŵpEirioli i Fenywodsyr'nCeisioNoddfaCymruCyngorBwrdeistrefSirolWrecsam

Diolch i Ed Green, o Bartneriaeth Pentanamddylunio'rclawr.

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn
ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

Cynnwys

Crynodeb gweithredol.....	1
1. Man cychwyn	1
1.1 Trais yn erbyn menywod sy'n ffoaduriaid yn ceisio lloches neu'n mewnfudo	1
1.2 Prinder ymchwil yng Nghymru	1
1.3 Dull ymchwilio	2
1.4 Mathau o gam-drin	2
2. Pynciau a amlygwyd	2
2.1 Trais yn y wlad enedigol	2
2.2 Trais ar sail cenedl yn y cyfweiliad am loches	2
2.3 Cael gafael ar gymorth cyfreithiol	3
2.4 Gwasgariad	3
2.5 Profiadau ceiswyr lloches lesbiaidd, hoyw, deurywiol neu drawsrywiol	3
2.6 Masnachu pobl	3
2.7 Tlodi ac amddifaedd	3
2.8 Dim modd cael gafael ar arian cyhoeddus	4
2.9 Consesiwn Trais Domestig Diymgeledd y Swyddfa Gartref	4
2.10 Y llwybr deng mlynedd	4
2.11 Diffyg ymwybyddiaeth	4
2.12 Ofn alltudo	5
2.13 Rhwystrau ieithyddol	5
2.14 Plant	5
2.15 Perthnasoedd a chenedl.....	5
2.16 Pwysau cymunedol	5
2.17 Gwasanaethau arbenigol	5
3.1 Argymhellion y rhai a ymatebodd	6
3.2 Argymhellion ar gyfer Llywodraeth Cymru	7
Arweiniad	7
3.3 Argymhellion ar gyfer Swyddfa Gartref y DU	10
3.4 Argymhellion pellach	11

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

3.4.1 Awdurdodau lleol	11
3.4.2 Iechyd	12
3.4.3 Yr Heddlu	12
3.4.4 Cymorth i Fenywod Cymru	12
3.4.5 Pob asiantaeth.....	12
3.4.6 Cau'rbwlchtystiolaeth.....	13
4. Crynodeb a chasgliad	14

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geiswyr lloches

Crynodeb gweithredol

Mae cysylltiad uniongyrchol rhwng yr ymchwil hon ag amcanion strategol y Swyddfa Gartref a Llywodraeth Cymru i ddod â thrais yn erbyn menywod i ben. Yn benodol mae'n ymwneud â'r camau canlynol yn Rhaglen Lywodraethua Chynllun Cydraddoldeb Strategol Llywodraeth Cymru:

- Lleihau'r achosion o bob math o drais yn erbyn menywod trais yn y cartref trais anrhydedd troseddau casinebbwlio a cham-drin pobl hŷn.
- Sicrhau bod gwahaniaethau diwylliannol yn cael eu hystyried wrth ddarparu gwasanaethau gofal cymdeithasol drwy ddyletswyddau penodol ar gyfer cydraddoldeb.
- Canolbwyntio ar anghenion defnyddwyr y gwasanaeth/pobl â nodweddion a ddiogelir wrth gyflwyno gwasanaethau cyhoeddus allweddol, gan gynnwys ym meysydd iechyd, tai a gwasanaethau cymdeithasol.

Mae crynodeb gweithredol yr adroddiad hwn yn adlewyrchu trefn yr adroddiad llawn er mwyn gallu croesgyfeirio'n rhwydd Gellir lawrlwytho'r adroddiad llawn ar wefan Partneriaeth Mewn fudo Cymru yn www.wmp.org.uk.

1. Man cychwyn

1.1 Trais yn erbyn menywod sy'n ffoaduriaid yn geiswyr lloches neu'n fewnfudwyr

Oystyried pam o gyffredin yw traisarsailcenedl (dyma derm sy'n cynnwys cam-drin yn y cartref, treisio, trais gan bartner personol, masnach trais anrhydedd ac ati) mae'n debygol bod cyfran helaeth o fenywod sy'n ffoaduriaid yn geiswyr lloches neu'n fewnfudwyr yng Nghymru wedi cael profiad o draiso'r fath. Gallaitr aisarsailcenedl fod wedi digwydd yn eu gwlad enedigol (ochr yn ochr ag arteithio ac erlyn ethnig), yn ogystal ag ar ôl cyrraedd y DU. Mae ymchwil yn dangos bod menywod sy'n geiswyr lloches yn mewn fudo neu'n ffoaduriaid yn wynebu lefelau uwch o drais oherwydd amrywiaeth o ffactorau, megis oed, rhwystrau ieithyddol, pa mor agored ydynt i niwed, ynysrwydd, a thlodi. Maent yn fwy agored i niwed oherwydd eu statws fel mewn fudwyr a allai gyfyngu a rhyngweithio â'r gwasanaethau sydd ar gael ar gyfer

1.2 Prinder ymchwil yng Nghymru

Mae'r prinder ymchwil benodol am Gymru yngolygubod bwlbwlch arwyddocaol yn ein gwybodaeth. Mae hyn yn bryder penodol yng nghyd-destun polisiau a chynigion deddfwriaethol diweddar (e.e.

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

deddfwriaetharfaethedig LlywodraethCymruiddod âthraisynerbyn menywodtraisyn ycartrefathraistrhywiolyngNghymruiben')Mae'r ymchwil hon yn defnyddio amrywiaeth eang o ffynonellau er mwyn gwneudynsiŵrnad yw'r materioncymhlethahynod benodolhynyn cael eu hanwybyddu mewn polisiau a chyfraith yng Nghymru.

1.3 Dull ymchwilio

Seiliwyd yr adroddiad hwn ar ymchwil ddesg helaeth yn ogystal â gwaith maes lle cymerodd 55 o ddynion a menywod o gymunedau ceiswyr lloches, ffoaduriaid a mewnfudwyr ran mewn grwpiau ffocws a gynhaliwyd mewn sawl man ledled Cymru.

1.4 Mathau o gam-drin

Dyma'rgwahanolfathau o gam-drin a drafodwyd gan y rhai a gymerodd ran (gan gynnwys trais corfforol, cam-drin seicolegol ac ymddygiad llethol)traisganbartnerpersonoltraistrhywioltrais 'anrhydedd' priodasau gorfodol, anffurfio genitalia benywod a masnachu. Roedd menywodyn wynebutraisganberthnasoeddyngnghyfraithaelodau o'r teuluestynedig ynogystalâchaneugwŷr.

2. Pynciau a amlygwyd

2.1 Trais yn y wlad enedigol

Maemenywods'y'n ceisio lloches ac yn ffoaduriaid yn hynod debygol o fod wedi goddef trais ar sail cenedl cyn iddynt gyrraedd y DU. Treisio yw'r math mwyaf cyffredin o drais ac mae'n amlinwng rhan o saileucais am lloches Mae'r system ceisio lloches wedi'i beirniadu'n amlinwng llynyddiaeth am y diffyg sensitifrwydd a dealltwriaeth tuag at geisiadau gan fenywod gan mai profiadau dynion sydd wedi cael y prif sylw yn y system yn y gorffennol. Adlewyrchir hyn gan y nifer sylweddol o apeliadau gan fenywod sy'n ceisio lloches gan olygu iddynt fethugyda'u ceisiadau gwreiddiol am lloches. Roedd diffyg hyder ac anfodlonrwydd gyda'r system ceisio lloches mewn cysylltiad â thraisaersailcenedlyn themâu cyffredin a godwyd gan y rhai a gymerodd ran.

2.2 Cyfweld merch ynglŷn â chais am lloches a gofyn iddi sôn am brofiad erchyll o drais yn ei gwlad hi.

Gall y cyfweliad ceisio lloches fod yn brofiad erchyll i fenywod sydd wedi goddef traisaersailcenedl sy'n elfen hanfodol o'u cais Mae'n bosibl na fydd rhai ohonynt yn teimlo eu bod yn gallu datgelu gwybodaeth, yn enwedig am drais rhywiol oherwydd tabŵs diwyllianoldiffygyddiaeth a chefnogeth, yn ogystal â natur y datgeliad, a allai fod yn anodd dros

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

ben, yn enwedig mewn rhai sefyllfaoedd a allai fod yn anffafriol a lle mae angen tystiolaeth fanwl yn fuan iawn ar ôl cyrraedd y DU. Mae rhai menywodsyr'n ceisio lloches yn meithrin ag weddaunegyddol tu agat wladwriaeth Prydain wedi hynny, gan arwain at amharodrwydd i gysylltu â chyrrff y wladwriaeth os ydynt yn goddef trais tra maent yn y DU.

2.3 Cael gfael ar gymorth cyfreithiol

Mae angen cymorth yn ddiymdroi yn ogystal â chynghor a chefnogaeth gyfreithiol ar fenywodsyr'n ceisio lloches. Os oes modd gweithwyr proffesiynol sydd â phrofiadon natur trais ar sail cenedl-ddylai roi'r gefnogaeth hon. Bydd cyfyngiadau newydd ar gymorth cyfreithiol yn cae effaith negyddol ar fenywodsyr'n ceisio lloches yn ffoaduriaid ac yn mewnfudod rwydyliau'r gefnogaeth sydd dargael ymhellach.

2.4 Gwasgariad

Mae gwasgariad ceiswyr lloches yn tueddu i effeithio ar rwydweithiau cymorth cymdeithasol, os oes rhai o gwbl, gan arwain at fwy o ynysrwydd a bod yn fwy agored i niwed. Mae menywodsyr'n ddeddi'u gwasgaru wedi cael eu paratoi er mwyn manteisio arnynt at ddibenion rhyw a llafur. Gall y llety a ddyrennir ar eu cyfer hefyd fod yn gysylltiedig â'r rhaisyr'n manteisio arnynt. Dywedodd nifer o fenywod fod dynion yn eucymunedau yn'cadw llygad' ar yr rhaisyr'n agored i niwed drwy gynnig cymorth i geiswyr lloches i fancondsy'n arwain at berthnasod ddyndod anghyfartal lle manteisyr arnynt.

2.5 Profiadau ceiswyr lloches lesbiaidd, hoyw, deurywiol neu drawsrywiol

Mae menywod a merched lesbiaidd yn enwedig yn cael anawsterau wrth geisio lloches ar sail eu cyfeiriadedd rhywiol oherwydd yr anawsterau wrth roi tystiolaeth. Mae rhai ceiswyr lloches lesbiaidd, hoyw, deurywiol a thrawsrywiol yn cae llygorddi i'rannull etygydaphoblydd â'r un rhagfarnau homoffobiga' uhysgogod diffioio' ugwlad yn wreiddiol.

2.6 Masnachu pobl

Dywedodd fenywod wrth ymnad yw'r heddlu'n cydnabod masnachu pobl yn ddigonol ac maipriniawnyw'r gefnogaeth sydd dargael ar gyfer menywodsyr'n cae lly masnachu. Mae menywod a merched sy'n cae lly masnachu i mewn i'r DU yn amlyncae llyntorri'r gyfraithodan bwysau'r masnachwyr yn hytrach na'u trinfel pobly mae arnynt angen cefnogaeth.

2.7 Tlodi ac amddifadedd

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

Mewn tystiolaeth gan Gymdeithas y Plant ar gyfer ymchwiliad diweddar yn y Senedd, amlygwyd bod rhai teuluoedd yn byw ar lai na £5 y person bob dydd, a dywedodd menywod wrthym eu bod yn byw ar £36 yr wythnos. Dywedodd llawer o fenywods y'n ceisio lloches yn ffoaduriaid neu wedi mewnfudo wrthym eu bod yn byw mewn tlodineu am ddifadedd sy'n neu gwneud yn agored i niwed i bob math o drais a manteisio, o lafur i buteindra.

2.8 Dim modd cael gafael ar arian cyhoeddus

Mae deddfwriaeth Dim Modd Cael Gafael ar Arian Cyhoeddus (NRPF) yn effeithio ar lawer o fenywod sydd â statws mewnfudo ansicr. Gall hyn olygu bod canfod cefnogaeth ar gyfer pobl megis menywod yn dalcen caled gan mai cymhorthdal incwm neu fudd-daltaiw'r dull arferol ariannu'r gwasanaethau hyn gall hyn arwain at fenywod yn wynebu'r dewis annerbyniol o oddef cael eu cam-drin neu fynd yn ddigartref.

2.9 Consesiwn Trais Domestig Diymgeledd y Swyddfa Gartref

Datblygwyd Consesiwn Trais Domestig Diymgeledd y Swyddfa Gartref i fyndi' rafaélâ menywod a merched sy'n cael profiad odraisonsy'n methu â gofyn am gymorth oherwydd NRPF. Foddbynnag mae'r broses hon yn hynod fiwrocraidaidd ac mae angen tystiolaeth o safon uchel ar ei gyfer. Mae hefyd yn eithrio sawl categori o fenywod a merched agored i niwed megis menywod mewn priodasau na chydabyddir yn swyddogol yn y DU, yn ogystal â menywods y ddwed i priod poblo'r UE yn sgil y sefyllfag ymhleth hon mae crynddrys wch yn glŷnâ'r hyny gall menywod ei hawlio ac effaith hynny ar y gwasanaethau a ddarperir.

2.10 Y llwybr deng mlynedd

Oran menywod hynny sy'n dod i'r wlad odan fis a priodasol mae'r amser ychwanegol y bydd yn ei gymryd i reoleiddio eu statws yn golygu hwyrach y bydd rhaid iddynt oddef trais yn y cartref am amser hwy. Mae hyn hefyd yn cynyddu'r tebygolrwydd y bydd yntroi'n draismwyd i rifol.

2.11 Diffyg ymwybyddiaeth

Awgrymodd ein hymchwil fod diffyg ymwybyddiaeth yn gyffredinol ar y naillochr gan mwyaf nid oeddyrhai ag ymeroddran ymwybodol o'r gwasanaethau sy'n gallu cynnig cymorth i'r rhais y'n dioddef trais ac nid yw gwasanaethau'n ddigon ymwybodol o hawliau menywod a merched sy'n geiswyr lloches yn ffoaduriaid neu'n fewnfudwyr. Daeth diwylliant ogyfeirio i'r ramlwg yn eu hatebion lle mae menywod a merched sy'n ceisio cymorth yn cael eu trosglwyddo o un gwasanaeth i un arall heb gael cymorth, gan nad yw rhai gweithwyr proffesiynol yn deall eu materion diwylliannol neu oblygiadau eustatws fel mewnfudwyr

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

2.12 Ofn alltudo

Mae llawer o fenywod a merched o gefndir mewnfudo, yn enwedig mewnfudwyr afreolaidd a cheiswyr lloches, yn amharod i ymgysylltu â gwasanaethauganfod ofn arnyntgaeleuhalltudoo'r DUMae hynyn waethi geiswyrllochesgan eubod ynpryderu ybyddantyn caeleuherlid a'ucam-drin pebyddentyndychwelydywglwedyddgenedigolMae'rrhaisy'neu cam-drin yn defnyddio hyn fel bygythiad er mwyn eu cadw o dan eu rheolaeth.

2.13 Rhwystrau ieithyddol

Yn aml, mae rhwystrau ieithyddol yn atal menywod a merched nad ydynt yn medru Cymraeg na Saesneg rhag defnyddio gwasanaethau. Amlygodd y rhai a ymatebodd na ddarperir digon o gymorth ieithyddol.

2.14 Plant

Mynegoddrhieni ybuom ynsiaradâhwybryderynglŷnâmaguplant mewn teuluoedd treisgar. Roeddent hefyd yn ofni ymateb y gwasanaethau cymdeithasol pe byddent yn ceisio cael cymorth. Roedd menywod yn amharod i gysylltu â gwasanaethau yn sgil hynny.

2.15 Perthnasoedd a chenedl

Roedd ydynionybuom yn siaradâhwyyntuedduiamlygu'rstraenoedd ar berthnasoedd yn sgil yr anawsterau o adael eu gwlad enedigol ac ymgartrefuyny DURoeddento'rfarnfodhynynarwainat rwystredigaeth a allai achosi trais. Roedd menywod a merched yn tueddu i amlygu trais ar sail cenedl fel elfen o anghydraddoldebau cymdeithasol a diwylliannol yn eu cymunedau. Roeddent yn teimlo bod y profiad o ymgartrefuyny DUyngalluymyrrydâ'rdrefndraddodiadolobweryn y teulu a bod dynion yn defnyddio trais i atgyfnerthu eu prif rôl.

2.16 Pwysau cymunedol

Amlygodd y menywod y buom yn siarad â hwy y pwysau teuluol a chymunedol o aros mewn perthnasoedd treisgar, gan gynnwys bod disgwyl iddynt oddef trais yn stoicaidd. Roeddhynyntueddui'whannog i beidio â thynnu sylw at gam-drin: roedd gan lawer o fenywod ofn siarad ag unrhyw un yn eu cymuned am gam-drin. Yn aml, roedd y menywoda'rmerchedagymerroddgamauiddodâpherthnasoedd treisgar i ben, yn cael eu beirniadu a'uheithrio o'rgymuned

2.17 Gwasanaethau arbenigol

Yn ôl yr ymatebwyr, gwasanaethau arbenigol sydd yn y sefyllfa orau i gynorthwyo menywods'y'nwynebu traisyncymunedauhynFoddbynag

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

mae daearyddiaeth a demograffeg Cymru yn golygu nad yw gwasanaethau argaeliraimenywodabodsefydliadaunad ydyntyn gysylltiedigâ'r llywodraethodangryn bwysauyn sgilygalwmawra'r ransicrwyddo ran ariannu.

3.1 Argymhellion y rhai a ymatebodd

Mae Confensiwn Dileu Pob Math o Wahaniaethu yn erbyn Menywod (CEDAW) a Chyngor Hawliau Dynol y Cenhedloedd Unedig (UNHRC) wedi pwysleisio y dylai cymunedau'rceiswyr lloches (ynenwedigmenywodamerched) fod yn rhan o bob cam wrth gyflwyno, dylunio, gweithredu, monitro a gwerthuso rhaglenni. O ystyried hynny, gofynnwyd i'r ymatebwyr amlyg euhargymhelliadeuhunain ar gyfer datblygu gwasanaethau. Roedd y rhan yn cynnwys:

3.1.1 Gwella ymwybyddiaeth a hawliau menywod

- Llenyddiaeth mewn iaith glir er mwyn i ragor ei deall, ac mewn gwahanol gyfryngau i'r rhein yn nad ydyntyn llythrennoga'ucynnigmewn rhagor o ieithoedd dosbarthutaflenni'neangmewn amrywiaetholeoedd gan gynnwys mewn meddygfeydd, tai bach menywod a gorsafoedd yr heddlu.
- Cyngor ac arweiniad am hawliau, gan gynnwys yr hawl i ofyn am gyfieithydd ar y pryd a chyfwelydd benywaidd yn y cyfweiliad sgrinio cychwynnol ac yn y prif gyfweiliad ar gyfer ceisio lloches.
- Hyfforddiant arbenigol parhaus am drais ar sail cenedl ar gyfer gwasanaethau cymdeithasol, awdurdodau lleol, yr heddlu, adrannau tai ac iechyd.

3.1.2 Gwasanaethau a chymorth

- Rhagorogymorth ifenywods y'ncael cyfweiliad am lloches – ac esboniadau mwyeglur am y broses a'uhawliau
- Dylai gwasanaethau gydnabod anghenion penodol menywod yn hytrach na chanolbwyntio ar eu statws fel fewnfudwyr.
- Rhaglenni am gam-drin sydd ar gael i bobl nad ydynt yn medru Saesneg ac sydd ar gael mewn mannau cymunedol eraill.
- Cyfarpar magu cadarnhaol i famau sydd wedi cael profiad o drais, ac arweiniad am sut i fagu plant sydd wedi gweld rhywun yn cael ei gam-drin.
- Sicrwydd gan y gwasanaethau cymdeithasol ynglŷn â phwyfydd yngofalu am blant yn y cyfarfod cyntaf.
- Rhaglennimentoraachyfeillio ifenywods y'nwynebu trais ar sail cenedl
- Darpariaeth ehangach o ran Saesneg ar gyfer Siaradwyr Ieithoedd Eraill (ESOL); ESOL arbenigol ar gyfer dynion amenywods y'ngweithio ym maes trais ar sail cenedl (fel ESOL yr Heddlu).
- Cael dewis siarad â heddweision benywaidd.
- Cael gafael ar gyfieithwyr ar y pryd benywaidd.

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

- Partneriaeth a chydweithio gwell rhwng sefydliadau nad ydynt yn gysylltiedig â'r llywodraeth sy'n cynorthwyo menywodd neu oleiafrif ethnig.
- Arian ar gyfer sefydliadau nad ydynt yn y llywodraeth a grwpiau cymunedol sy'n myndi' rafaélâthrais yn erbyn menywod
- Cyflogi mwy o bobl o leiafrifoedd ethnig ar draws pob sector.

3.2 Argymhellion ar gyfer Llywodraeth Cymru

Arweiniad

Mae'r argymhellion hyn wedi'u datblygu felsestyniad i ymateb Partneriaeth Mewn fudo Cymru i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru am ddeddf wriaethi' Ddod â Thrais i Ben yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestiga Thrais Rhywiol' a gyflwynwyd yn gynharach yn 2013.

- Dylai **polisiau Cymru** adlewyrchu'r cyd-destunau cymdeithasol a diwylliannol gwahanol sy'n normaleiddio trais yn erbyn menywod ochr o'r chadw golwg ar amlygrwydd cyffredinol ac eang trais ar sail cenedl ar draws pob grŵp cymdeithasol
- **Dim Modd Cael Gafael ar Arian Cyhoeddus:** er bod hwn yn faes sydd heb eiddat ganol mae eieffeithiau'n cael eu teimlo yng Nghymru fel yr amlinellwyd mewn adroddiad mwy cyffredinol am Gam-drin yn y Cartref gan y Cynulliad Cenedlaethol Nododdyr matebi' radroddiad fod Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU yn parhau i fod wedi'u hymrwymo i ganfod ateb i ddiodefwyr cam-drin yn y cartref gyda sefydliadau nad ydynt yn rhano'r llywodraeth (2009) Yng ngoleuni'r ymrwymiad hwn a chanfyddiadau'n hychwil ni argymhellwyd i ddatlun treuliau lloches neu lety arall merched a phlant nad yw arian gwladol ar gael iddyn nhw (a hynny trwy Lywodraeth Cymru lle bo angen) i ddiwallu eu hanghenion a diogelu eu hawliau dynol lle bydden nhw heb gartref fel arall. Dylai hwn fod yn ateb cost-effeithiol a'i ystyried ochr ynochr â chostau trais ar sail cenedl ar draws yr economi ehangach. Drwy gynnig y ddarpariaeth hon bydd Llywodraeth Cymru yn ategu'r cytundebau hawliau dynol y mae wedi'u llofnodi
- argymhellwni Lywodraeth Cymru fyndi' rafaélâ' i hymrwymiad yn Strategaeth Hawl i fod yn Ddiogel i roi arweiniad i awdurdodau lleol yng Nghymru am y broblem gymhleth hon (Hawl i fod yn Ddiogel, t.13).
- Mae angen adolygiad llawn o achosion NRPF yng Nghymru er mwyn asesu adnoddau'r system a cyfredolyn ogystal â chanfod faint o fenywod sy'n methu â chael cymorth. Dylai'r adolygiad hwnholipobawdurdod lleola sefydliad sy'n ymdrin â phoblsy'n wnebutrais ar sail cenedl agof yn:

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

1. Faint o achosionsydd wedi'u heffeithiog gan NRPF sydd mewn noddfeydd a llety argyfwng arall ledled Cymru ar hyn o bryd? – i asesu faint o adnoddau sydd gan y system ar hyn o bryd;
  2. Pa dulliau a ddefnyddir i gynorthwyo menywod parthed NRPF? – i ddysgu gan arferion cyfredol, amlygu atebion creadigol a datblygu argymhellion arferion gorau i fyndi' rafaélâ'r mater ledled Cymru;
  3. Beth yw amgylchiadau'r goroeswyr sydd wedi'u heffeithiog gan NRPF sydd yn y system ar hyn o bryd? – i ddeall faint o oroeswyr y gellir eu helpu drwy gyflymu proses Consesiwn Trais Domestig Diymgeledd y Swyddfa Gartref, a faint sydd angen atebion amgen;
  4. Faint o oroeswyr sydd wedi methu â chael llety a chymorth oherwydd NRPF? – i ganfod y diffyg adnoddau yn y system gyfredol.
- I'r menywod hynny sydd wedi cael NRPF ond sy'n methu cyflwyno cais am Gonsesiwn Trais Domestig Diymgeledd y Swyddfa Gartref, hwyrach y bydd angen sefydlun feroleoedd wedi'u hariannu i roi llety byrdymorer mewn llenwi'r bylchau yn y system gyfredol. Dylid adolygu'r ddarpariaeth hon yn flynyddol i wneud yn siŵr i bodyn bod llochi'n galwsi'n newid
  - Dylid gwneud newidiadau cadarn i'r **syllw negyddol yn y cyfryngau** am fewnfudo a allai effeithio ar agweddau a gwasanaethau a ddarperir.

Hyfforddiant ac ymwybyddiaeth

Dylai'r **Fframwaith Hyfforddi Cenedlaethol** a gynigiwyd ym Mhapur Gwyn y Llywodraeth yn 2012, ganolbwyntio ar y rheiny sydd fwyaf tebygol o

ddod i gysylltiad cychwynnol â rhywun a allai fod mewn perygl o drais.

Dylent gynnwys yr heddlu, athrawon ac aelodau staff eraill yr ysgol,

swyddogion tai a digartrefedd a gwasanaethau cymdeithasol fel blaenoriaeth, gyda llinellau cyfeirio clir a diymdroi os datgelir

camdriniaeth a megistrais' anrhydedd priodas orfodol anffurfiog

benywod masnachua'r rforddoraug yn orthwyo menywod gyda NRPF.

- Dylai hyfforddiant llawn am fasnachu, NRPF a Chonsesiwn y Trais Domestig, trais' anrhydedd' priodas orfodol a canffurfiogenital i abenywod fod yn rhano ofynion hyfforddiant Camau 3 a 4 yn Fframwaith Hyfforddi Cenedlaethol Cymru.
- Mae angen datblygu hyfforddiant ochr ynochrag ar benigwyro sectora sy'n myndi' rafaélâ'r mater ionsy'n ymwneud â thrais a sail cenedlarh yn orthwyo menywod gan ymwybyddiaid a menywod Dualliafrif Ethnig a sefydliadau sy'n gweithio gyda'r system fewnfudo a cheisio lloches. Dylai eu harbenigedd fod yn rhan ganolog yn yr elfen arwain a hyfforddi.
- Dylai hyfforddiant gynnwys dulliau amlygu yn ogystal â llwybrau cyfeirio clir a diymdroi ar gyfer menywod a merched y mae arnynt angen cymorth yn sgil NRPF, neu oherwydd eubod wedi'u masnachu.

- Dylai cyfieithwyr ar y pryd gael eu hyfforddi am drais ar sail cenedl o dan y Fframwaith gyda Chôd Ymddygiad cadarn - yn y sector cyhoeddus ac mewn sefyllfaoedd eraill. Bydd cynyddu nifer y cyfieithwyr ar y pryd hyfforddedig a benywaiddsoesmoddyngolygubodmenywod sy'ncaelprofiadodraisyn ycartrefyngalludatgelu euprofiadau'nhyderus
- Dylaiaddysg'Perthnasoeddlach'fyndi'rafaelag amrywiaeth o batrymau trais o fewn y teulu mewn modd tringar ym mhob ysgol gynradd ac uwchradd. Bydd hyn yn golygu bod gan ferched sydd mewn perygl o gael eugorfodiibriodineu wynebutrais'anrhydedd'anffurfiogenitalia benywod a mathau eraill o gam-drin, yr hyder bod rhywun yn deall eu pryderon a bod cymorth ar gael ar eu cyfer. Dylid trafod y materion hyn yngynnarynrhaglenoystyried ygallai'rmaterionhyneffeithio merched ifanc. Dylid cyflwyno addysg am drais yn erbyn menywod o fewn fframwaith hawliau dynol gan bwysleisio cydraddoldeb rhyw.
- Gwneudathrawon yn ymwybodoloarwyddion odrais'anrhydedd'anffurfio genitalia benywod a phriodas orfodol.
- Dimondirywraddauygallgweithwryrsectorcyhoeddusfyndi'rafaelâ thrais yn y gweithle arhynobrydond maeLlywodraethCymru'nbwriadu annog cydymffurfiad â chynllun Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol Cymruifyndi'rafaelâthraisynerybyn menywodyn y gweithleFodd bynnag, er bod y Comisiwn yn cynnig deunyddiau ac arweiniad, nid yw'r canllawiau'n sôn am fathau odrais megis priodas orfodol trais 'anrhydedd' ac anffurfiogenitaliabenywodMae angen i waith gyda chyflogwyr i godi ymwybyddiaeth o drais yn erbyn menywod ystyried pob math o drais yn erbyn menywod, yn ogystal â sicrhau bod cyflogwyr yn rhoi iaith sy'n hwylusiweithwyr nad ydynt yn siarad Cymraeg neu Saesneg fel eu mamieithoedd. Argymhellir y dylai Llywodraeth Cymru gydweithio ag Awdurdod Trwyddedu Gangmasters yn eu strategaeth allgyrch, i wneud yn siwr bod gweithwyr ynysig mewn ardaloedd gwledig yn gallu cael gfael ar wybodaeth ac adnoddau.
- Dylai gwybodaeth am bob math o drais ar sail cenedl megis priodas orfodol trais'anrhydedd' ac anffurfiogenitaliabenywod amasnachupobl fod ar gael ar gyfer pob gwasanaeth statudol acanstatudola'u targedu mewn ardaloedd lle maent yn debygol o fod amlycaf. Dylai gwybodaeth gynnwys cymorth ac arbenigedd.

Gwasanaethau a chymorth 'Masnachu'

- Mae angen dull symlach o amlygu dioddefwyr masnachu yn ogystal â defnydd cyson o'r Dull Cyfeirio Cenedlaethol, a ddylai gael ei fonitro, i bennu a dadansoddi cyfraddau cyfeirio. Dylai cwestiynau am amlygu fod yn rhano Restri Wirioesiad Risg DSH y mae'r heddlu ac asiantaethau eraill wedi'i defnyddio ers 2009 a dylid eich ynnal pryd bynnag y ceir arwyddion o fasnachu.

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

- Sicrhaubodgwasanaethau sy'ncynorthwyoplantacoedolionaeffeithiwyd gandraiswedi'uhariannu'ngynaliadwy ynunolâ'rgalwcynyddolynsgil y cynnig hwn.
- Mae angen ffynonellau ariannu diogel ar asiantaethau arbenigol sy'n rhoi gwasanaethau i sector y menywod Du a Lleiafrif Ethnig er mwyn iddynt allucanolbwyntioary menywodhynsyddwedi'uheffeithiogandraisar sailcenedlDylai'rLlywodraethsicrhaubodgrwpiaucymunedolDua Lleiafrifoedd Ethnig yn gallu cael gafaelaradnoddaudigonoliddatblygu'r gwaith hwn.

3.3 Argymhellion ar gyfer Swyddfa Gartref y DU

- Yn ein grwpiau ffofws, dywedodd menywod oedd yn ceisio lloches fod arnynt'ofn'yneucyfweliadcychwynnolabodrhai'n eucyhuddo ddweud celwydd. Ni ddylid defnyddio dulliau gwrthwynebol mewn meysydd mor sensitif â thrais ar sail cenedl. Os yw trais ar sail cenedl yn rhano'rcaisamlochesmaeangenirywunagarbenigeddmewntraisar sailcenedlgynnalcyfweliadwedi'ideilwramewnamgylchiadaullegall menywod deimlo eu bod yn gallu datgelu. Dylai menywod allu cael gweithwyr cymorth hyfforddedig, gwirfoddolwyr neu gwmpeini arall os ydynt yn dymuno hynny.
- Dylid newid dogfen y **cyfweliad sgrinio** cychwynnol i ofyn cwestiwn am arteithio (a marciau a chreithiau) yn y cam hwn. Byddai cwestiwn am drais arsailcenedlyn tynnusylw'rSwyddfaGartrefat y mathauhyno achosion mewn da bryd. Dylid cyfeirio at gefnogaeth berthnasol ar sail tystiolaeth a roddwyd yn y cyfweliad sgrinio.
- Dylai'rSwyddfaGartrefsicrhaubod menywod yn cael cynnig cyfieithydd ar y pryd benywaidd yn eu cyfweliad sgrinio yn ogystal ag yn y cyfweliad am loches.
- Dylai cynnigcyfwelydd o'runrhywfodyngam safonolynhytrachnachais arbennigNiddylai'rcyfwelyddfod wedicaelunrhywgysylltiad arallâ'run achosDylidgwirio'rcyfieithyddaryprydynbriodolarhaididdigadwat gôd ymddygiad proffesiynol.
- Ni ddylai pobl nad ydynt yn siarad Saesneg fel mamiaith gael eu gorfodi i lofnodi Cofnod y Cyfweliad oherwydd hwyrach nad ydynt yn deall cynnwys y ddogfena'rgoblygiadau o'illofnodi gallcofnodionanghywiro'rcyfweliad sgrinio gael eu defnyddio maes o law i danseilio honiadau menywod os yw datganiadau'nymddangosfeleubodyngwrth-ddweud ei gilydd.
- Dylai'rSwyddfaGartrefadolygu'rcanllawiaua'rhyfforddiantamgynnal cyfweliadgydacheiswyrlllochesganganolbwyntioarsutmae'rrhaisydd wedi goroesi artaith a thrais rhywiol yn cael eu galluogi i egluro eu profiadau'nllawngan sicrhaueubod yncaeleutrin ynyrun moddâ'r rhai sy'n mynd trwy'rSystemGyfiawnderDroseddol

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

- Ni ddylai cyfwelydd y Swyddfa Gartref wneud/teipio nodiadau gair am air ynystod ycyfweliad sy'ngolygu y gallrhaicyfweliadaubarasawlawrYn llehynny dylai'rcyfweliad gael eirecordioarfideoneuardâpgyda'r cyfwelydd yngwneudnodiadau'rprifbwyntiau ynhytrachnachofnod gair am air. Dylentallusiaradynagoredâ'rymgeisyddmeithrin perthynas, a sicrhau bod y cyfweliad yn canolbwyntio ar bedwar maes, sef:
  - A oes ofn sydd â sail iddo/rheswm confensiynol dros y cais?
  - A oes diogelwch digonol yn y wladwriaeth gartref?
  - A oes modd ail-leoli'nddiogel?
  - fyddai'rymgeisydd mewnperyglarôldychwelyd?
- Oran menywodsydd wedi'umasnachudyldcynnaly Cyfweliad Masnachu arwahâni'rCyfweliadCeisio Lloches
- Ar hyn o bryd, dim ond pum niwrnod sydd gan ymgeiswyr i gyflwyno sylwadaui'rSwyddfaGartrefarôleucyfweliadMaehynynannigonola dylid ei ymestyn i ddeg diwrnod.
- Maeangenir'rSwyddfaGartref(a'urhan-ddeiliaid cyfreithiol a barnwrol) ystyriedsuty caiffeustaffeuhyfforddia'ucefnogioranmaterioncenedl a galluogi asiantaethau arbenigol lleol i roi mewnbyn ar gyfer hyfforddiant am faterion trais yn erbyn menywod. Dylent hefyd sicrhau bod y gweithdrefnau a'rprosesaucywiryneulleyn y SwyddfaGartrefi atalgweithwyrhagcaeleu'llethu'/datgysylltu'ganadroddiadauodraisa naratifau trawmatig eraill.
- Byddaicreupanelilleoloarbenigwyrsy'ngallurhoidatganiadauarbenigol mewn achosion o drais ar sail cenedl, gan gynnwys arbenigedd seiciatryddol, seicolegol, meddygol a diwylliannol, yn ogystal â pharatoi adroddiadau'Cyd-fyndagIstanbul'yncyflymu'rbrosesacarwainat ddealltwriaeth gywirach o sefyllfaoedd menywod. Ar hyn o bryd, rhaid i fenywod yng Nghymru a gyfeirir at y *Sefydliad Meddygol i Ddiodefwyr Artaith* neu *Sefydliad Helen Bamber*, yn gorfod teithio i Lundain ac mae hynyn oedi'rbroses
- O ystyried y niferoedd uchel o apeliadau llwyddiannus yng ngheisiadau menywod am loches, mae angen craffu ar y broses benderfynu ac adolygu'rrhesymauaroddirdroseugwrthod

3.4 Argymhellion pellach

3.4.1 Awdurdodau lleol

- Dylai staff perthnasol awdurdodau lleol gael gwybod am hyfforddiant a gwybodaeth am NRPF a dylentgynnalcofnodion o'rachosion a gynorthwywyd, yn ogystal â rheoli achosion yn rhagweithiol.

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

- Dylai gwasanaethau cymdeithasol wella eu cysylltiad â menywod Du neu Dras Leiafrifol a bod ar gael yn fwy hwylus ar eu cyfer. Dylent dawelu eu meddyliau amofnau ynglŷnagalltudoabodplantyn cael eu rhoi mewn gofal pan mae menywod yn rhoi gwybod am drais a chamdriniaeth.

3.4.2 Iechyd

- Dylai holl weithwyr y GIG fod yn ymwybodol fod ganddynt rôl bwysig er mwyni'rmenywodyny categorïauhyngaelcymorth Maeangeniddynt fod yn ymwybodol o sut i adnabod pob math o drais ar sail cenedl yn ogystalâchynnigcymorthagwybodatbwyi'wcyfeirio.
- Dylai masnachu gael ei gydnabod fel mater iechyd: dylai darparwyr gofal iechyd gael hyfforddiant am oblygiadau iechyd masnachu pobl o ran goblygiadau corfforol, rhywiol, atgynhyrchol, cymdeithasol ac iechyd meddwl, yn ogystal â dysgu dulliau diwylliannol addas o gynorthwyo pobl syddwedi'u masnachu

3.4.3 Yr Heddlu

- Mae angen ymgysylltiad unol, cyson a pharhaus er mwyn meithrin, gwella a chynnal cysylltiadau gyda menywod o gymunedau Du a Lleafrif Ethnig.
- Dylai'rheddlusefydlugrwpiaucyfeirioachydlynu cymunedolsy'n cynnwys menywod Du a Lleafrif Ethnig yn unig ac o dan arweiniad heddweision benywaidd.

3.4.4 Cymorth i Fenywod Cymru

- Dylai'rllinellgymorth Cymru gyfan ar gyfer Trais yn y Cartref a Thrais Rhywiolgynnwyscynorthwywyrarbenigoliatebyffônasyddâ'rgallu i gynorthwyo menywod i gyflwyno cais ar gyfer Consesiwn Trais Domestig Diymgeledd ySwyddfaGartrefDylai'rrhaisy'natebgalwadaugael eu hyfforddiialluamlygutrais'anrhydedd'priodasorfodolacannffurfio genitaliabenywod dylaiarbenigwyrsy'ngallu ymatebynaddasfodar gael bob amser er mwyn rhoi ymatebion priodol ac amserol.

3.4.5 Pob asiantaeth

Maeangeniniwneudynsiwrbod gwasanaethau priodol o ran cenedl a diwylliant yn cael eu datblygu er mwyn adfer goroeswyr trais ar sail cenedl yn seicolegol, yn gorfforol ac yn gymdeithasol;

- **Mae angen cydweithio mwy effeithiol** ar draws y sectorau yng Nghymru er mwyn rhoi cymorth mwy cydlynol, sensitif a dwys i fenywod a merched sydd wedi cael profiad o drais yn eu gwlad enedigol ac yn y DU.
- Dylai pob darpar gwasanaeth sicrhau bod y menywod a wasgarwyd i Gymruyn ymwybodolcyn gyntedagybo modd o'rgwasanaethau syddar

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

gael ar eu cyferlfenywod sy'n ceisio lloches dylai hyn gynnwys eu hawliau mewn cysylltiad â Chyweliad Lloches y Swyddfa Gartref yn ôl Canllawiau'r Swyddfa Gartref am Genedl

- Sicrhau bod menywod sy'n geiswyr lloches yn ffoaduriaid neu'n mewnfudo yn cael eu hannog i greu rhwydweithiau i gynorthwyo ei gilydd. Dylai 'Cist Gymunedol' newfathau eraill o arian fod ar gael a'u hysbysebu er mwyn i fenywod Du a Lleiafrif Ethnig allu sefydlu Grwpiau Cymorth i Oroeswyr yn eu cymunedau, a chysylltu â Fforymau Goroeswyr 'priffrwd' ag wasanaethau eraill
- Ni ddylai asiantaethau gael eu rhoi mewn sefyllfa lle maent yn gwrthod menywod oherwydd eu statws NRPF. Dylai gwasanaethau helpu neu gyfeirio pobl gymwys â NRPF i wneud cais am Gonsesiwn Trais Domestig Diymgeledd y Swyddfa Gartref yn llecyn tafboeddrwy'r llinell gymorth neu aelod staff yn ysefydliad sydd wedi cael hyfforddiant priodol ac sy'n gwybod a ydynt yn gymwys ai peidio, a rhoi cymorth drwy gydol y broses.
- Dylai Partneriaeth Mewnfudo Cymru baratoi cynllun gweithredu ar sail yr argymhellion, a dylai pob partner perthnasol gydweithio i baratoi ymateb cyfunoli'r argymhellion hyn gan ymgysylltu â defnyddwyr gwasanaethau a Llywodraeth Cymru.

3.4.6 Cau'r bwllch tystiolaeth

- Mae **Llywodraeth Cymru** wedi cydnabod bod bwllch yn glŷnân nodweddion a ddiogelir yn ei Gynllun Cydraddoldeb Strategol ac Amcanion Cydraddoldeb 2012-2016, ac mae wedi ymrwymo i gryfhau sail y dystiolaeth (t14). Dylai Llywodraeth Cymru sefydlu dull o gasglu data am ei holl weithgareddau perthnasol gan gynnwys addysg 'Perthynaslach' a nifery cyfeiriadau ar draws asiantaethau. Dylai'r holl ddatad demograffig gesglir gof nodi'r statws mewnfudo (llebo'n bosibl ac yn briodol) a chefnidir ethnig cleientiaid, yn ogystal â chanfod beth yw eu mamiaith (yn ysgrifenedig ac ar lafar). Mae angen cadw gwell cofnod o hunaniaethau amrywiol, gan gynnwys statws mewnfudo a chyfeiriadedd rhywiol, a chyhoeddi data wedi'i ddatgylfuno er mwyn gallu asesu tueddiadau a defnydd o wasanaethau, a chynllunio gwasanaethau ar sail hynny.
- Dylai'r **Swyddfa Gartref** gynnal a rhannu ystadegau am achosion o drais ar sail cenedl yn eu cofnodion gydag asiantaethau ledled y DU er mwyn cael darlun gwell o ba mor gyffredin yw hyn.
- Dylai **awdurdodau lleol ac asiantaethau eraill y sector cyhoeddus** ystyried defnyddio Porthol Mudo Cymru i geisio cael trosolwg o amrywiaeth ethnig fesul ardal leol yng Nghymru ac er mwyn bod o gymorth wrth baratoi a monitro cynlluniau cydraddoldeb strategol.
[<http://wmp.infobasecymru.net/IAS/>](http://wmp.infobasecymru.net/IAS/)

Torri Tir Newydd: Trais yn erbyn menywod a merched sy'n fewnfudwyr, yn

ffoaduriaid neu'n geisiwyr lloches

Yn ogystal byddem yn argymhelli' rymchwila' rpolisiau addatblygiro fewnathu allani Gymru ystyried sefyllfabenodol Cymru niddylai' rffaith fod gan Gymru lai ofenywods y' ngeiswyr lloches yn ffoaduriaid ac yn fewnfudwyr o gymharu â rhannau eraill o'r DU o lygyd y laigaelliaio sylw yn hytrach mae' radroddiad hwn yn awgrymu bod hwn yn faesy mae angen ei godi a myndi' rafa elage far unwaith a bod angen dysguo' r dulliau addatblygwydyng ngweddilly DU er mwyn paratoi' r arferion gorau ar gyfer y cyd-destun yng Nghymru.

Yn olaf, er bod yr argymhellion penodol hyn yn edrych y cyd-destun yng Nghymru ac yn ystyried y cyfyngiadau sydd ar Lywodraeth Cymru, hoffem dynnu eich sylw hefyd at argymhellion mewn cysylltiad â chyfraith a pholisiau ar lefel Cymru a Lloegr, ac rydym yn eu cymeradwyo ac yn ategu eu casgliadau:

- Hawliau Menywod (2011) Lleisiau Tawedog yn Siarad: Strategaethau ar gyfer diogelu menywod rhan trais a chamdriniaeth.
- O ran arferion da, mae adroddiad PICUM (Platfform ar gyfer Cydweithio Rhyngwladol am Fewnfudwyr Heb Gofnod, Strategaethau i Atal Menywod Heb Gofnod Rhag Wynebu Trais Ddwywaith) yn gwerthuso cyfreithiau, arferion a phartneriaethau a' udatblygiad.

4. Crynodeb a chasgliad

Maesawlpethsy' nrhwystro menywod a merched sy' ngeiswyr lloches, yn ffoaduriaid neu' n fewnfudwyr rhag cael gafa elar wasanaethau i raddau amrywiol Pwysaucymunedol a diwyllianolsy' ngyfrifol amraio hon yntond maellawer ohonynt o ganlyniad i bolisiau mewnfudo a diffygion yn y gwasanaethau ar gyfer menywods y' n ddunuo Leiafrif Ethnig yn geiswyr lloches yn ffoaduriaid neu' n fewnfudwyr.

Gall Llywodraeth Cymru ac asiantaethau yng Nghymru sicrhau bod gan bob menywamerch yr hawl i fod yn diogel drwy gymryd camau i ehangu' r diogelwch fel bod y menywod a' r merched mwyaf agored i ni wedi yng Nghymru' n cael eu diogelu yn yr un modd â' r mwyafrif ofenywod.

Hoffem i bob partner a amlygwyd yn yr ymchwil hon weithio gyda ni er mwyn myndi' rafa elâ' r argymhellion yn y radroddiad hwn.